

Työikäisten sote-palvelujen ja aikuissosiaalityön tietoorumi

3.2.2025

Marika Lehtinen, työikäisten palvelujen johtaja

Näkymiä pitkäaikaisasunnottomuuden puolittamiseen ja asunnottomien sote-palvelujen järjestämiseen

Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Vakka-Suomi: Uusikaupunki, Laitila, Vehmaa, Taivassalo, Pyhäranta, Kustavi, Mynämäki, Nousiainen, Masku (Alue 1)
- Väestö: 52 718

Naantali, Raisio, Rusko (Alue 5)
- Väestö 50 768

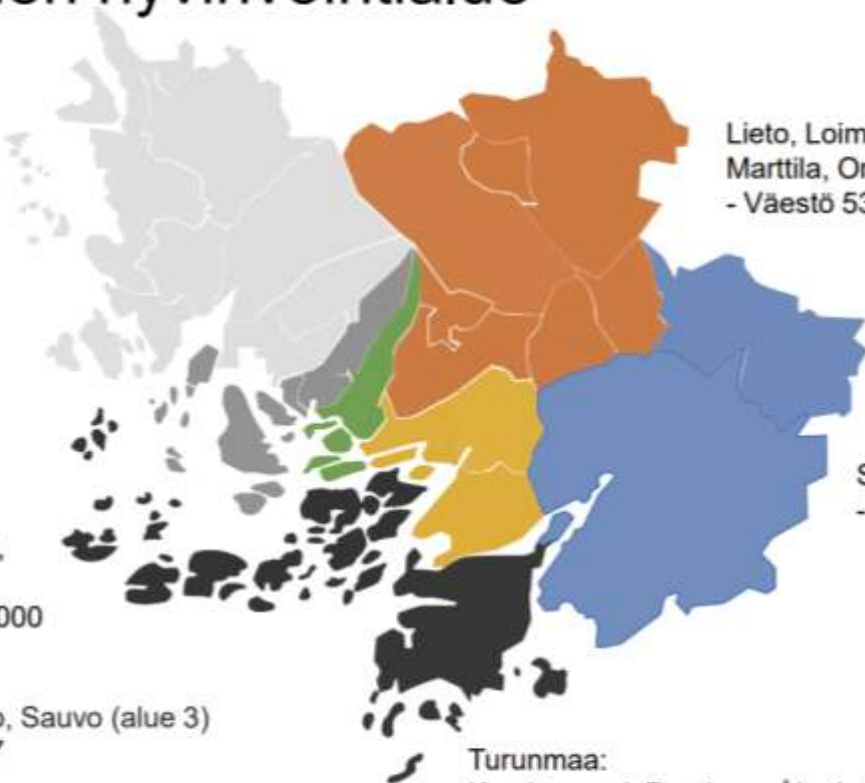
Turku (eteläinen ja pohjoinen, alueet 7 ja 8)
- Väestö: molemmat noin 97 000

Kaarina, Paimio, Sauvo (alue 3)
- Väestö 49 497

Lieto, Loimaa, Aura, Koski t.l., Marttila, Oripää, Pöytyä (Alue 2)
- Väestö 53 694

Salo, Somero (Alue 6)
- 59 963

Turunmaa:
Kemiönsaari, Parainen, Åbo ja Turun ruotsinkielinen väestö (Alue 4)
- Väestö 21 700 (Parainen, Kemiönsaari, Åbo.
Turun ruotsinkielinen väestö ei vielä mukana väestömäärässä)

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen asunnottomuustilanne

- Asunnottomia on Varhan alueella siirtynyt muista kunnista Turkuun.
- Asunnottomuus on Turussa kasvamassa edellisvuoden lukuihin verrattuna.
- Tämä ilmiö johtunee osin
 - Kelan takuuvuokran myöntämisen ja kohtuuvuokran kriteereistä, joista pidetään entistä tiukemmin kiinni.
 - Riippuvuus- ym. käyttäytymisen toleranssi on noussut korkeammaksi kaupungin omissa vuokra-asunnoissa.
 - Useana vuonna on asunnottomuutta hoidettu välivuokraamalla tukiasuntoja päihde- tai mt.- tuettuna asumisena. Nyt moni palveluntuottaja, joilla on välivuokrausta, on jättäytynyt pois asumispalveluiden kilpailutuksesta. Vaarana on, että asunnottomuuden hoitamisen keinot vähenevät.

Asunnottomuustilanne, trendi vuodesta 2020

Asunnottomuus, Turku	2024	2023	2022	2021	2020
Ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojojissa	42	26	47	40	32
Asuntoloissa tai majoitusliikkeissä	26	25	19	2	3
Sairaaloissa tai muissa laitoksissa ja	57	56	36	28	31
Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi	309	275	275	271	318
joista naisia	100	83	82	64	82
joista nuoria (alle 25 v)	96	93	92	91	107
joista maahanmuuttajataustaisia	137	116	87	94	130
Asunnottomat yhteensä	434	382	377	341	384

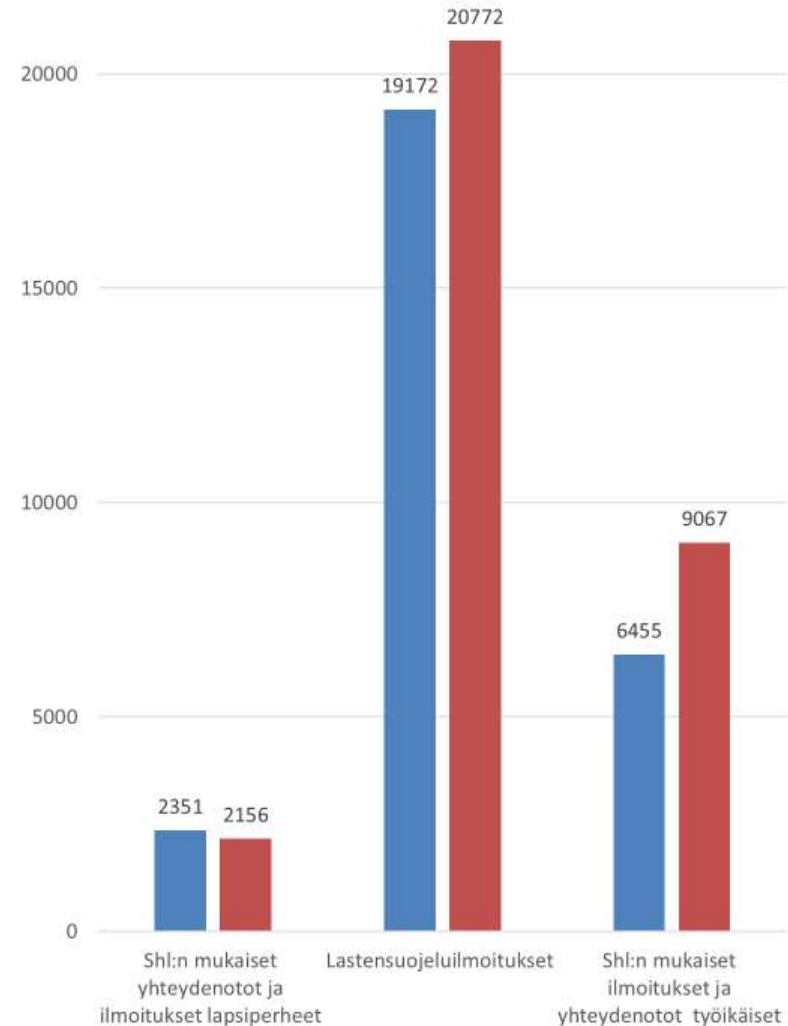
Yksinäisiä 434 382 377 341 384

Yksinäisissä pitkäaikaisasunnottomia oli Turussa

	2024	2023	2022	2021	2020
Ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojojissa	13	11	4	11	1
Asuntoloissa tai majoitusliikkeissä	11	14	5		1
Sairaaloissa tai muissa laitoksissa ja	12	13	6	2	1
Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi	31	48	17	12	8
joista naisia	13	12	4	3	1
joista nuoria (alle 25 v)	3	10	3	2	1
joista maahanmuuttajataustaisia	6	13	2	2	1
Pitkäaikaisasunnottomat yhteensä	67	86	32	25	11

Ilmoitusten ja yhteydenottojen määrät 2023 ja 2024

- Lastensuojeluilmoitusten kasvua 8,4 %
- Lapsiperheitä koskevien shl-yhteydenottojen ja –ilmoitusten määrässä laskua 8,3 %
- Lapsiperheitä koskevien ilmoitusten ja yhteydenottojen määrän kasvu yhteensä 6,5 %
- Työikäisten shl-ilmoitusten ja yhteydenottojen määrässä 40,5 prosentin kasvu
- Karkeasti ottaen 50 % koskee uusia asiakkaita ja 50 % jo asiakkuudessa olevia

Työikäisten shl-ilmoitusten / yhteydenottojen syyt

- **Työikäisten palvelutarpeen kasvun taustalla näkyy:**
 - suurena yhteisenä nimittäjänä talouteen liittyvät vaikeudet
 - asumiseen liittyvät pulmat ja hädöt tai sen uhka
 - lähisuhdeväkivalta.

Yhteiskunnallinen tilanne, sosiaaliturvaan tehdyt leikkaukset ja elinkustannusten nousu näkyvät ilmoitusten määrissä, mutta myös asiakasohjaus Soihduun tulevien neuvonta- ja ohjauspuheluiden määrissä.

Lastensuojeluilmoitukset ja lapsiperheiden sh-ilmoitusten / yhteydenottojen syyt

- **Tyypillisimmät lastensuojeluilmoitusten syyt olivat viime vuonna:**
 - **vanhempien päihteidenkäyttö,**
 - koulunkäynnin ongelmat,
 - lapsen päihteidenkäyttö,
 - lapsen rikollisuus
 - **vanhempien psyykinen terveys.**

Asunnottomuuden taustoja ja sen juurisyitä; näkökulmia Varhasta

- **aktiivinen päihteiden käyttö** ja siitä johtuvat elämänhallinnalliset haasteet, jotka vaikuttavat vuokranmaksukykyyn (= syntyy vuokrarästejä) ja järjestyshäiriöihin (= tulee häätöjä).
- **psykkinen epävakaus** ja siitä johtuvat elämänhallinnalliset haasteet, jotka vaikuttavat vuokranmaksukykyyn (= syntyy vuokrarästejä) ja järjestyshäiriöihin (= tulee häätöjä).
- **neuropsykiatriset haasteet** ja siitä johtuvat elämänhallinnalliset haasteet, jotka vaikuttavat vuokranmaksukykyyn (= syntyy vuokrarästejä) ja järjestyshäiriöihin (= tulee häätöjä).
- **somaattiset sairaudet**, kuten aivovammadiagnoosi, ja siitä johtuvat elämänhallinnalliset haasteet, jotka vaikuttavat vuokranmaksukykyyn (= syntyy vuokrarästejä) ja järjestyshäiriöihin (= tulee häätöjä). Jos taustalla on vähänkään päihteiden käyttöä ja/tai psykkinen oireilu, eikä asiakkuus ohjautu vammaispalveluihin, asiakas on päihdepalveluiden piirissä ja täten väärässä palvelussa.
- **ulkomaalaisstatus** - joko ei kuulu oikein mihinkään palveluihin (paperittomat) ja jää täten sosiaaliturvan ja asumisen ulkopuolelle Suomessa TAI tulee Suomeen tekemään töitä ja tienamaan rahaa sekä lähettää tulonsa kotimaahansa.
- **muutokset ihmissuhteissa**, kuten avioero tai parisuhteessa tapahtunut ero, jolloin toinen osapuoli jää asunnottomaksi.
- **muutokset elämäntilanteissa**, kuten työttömäksi jääminen, jolloin jää asunnottomaksi.
- **haluttomuus maksaa asumisestaan eli vapaaehtoinen asunnottomuus** - Näille asiakkaille tarjotaan asuntoja, mutta eivät ota niitä vastaan, koska eivät halua maksaa asumisestaan.
- **kriisit**, kuten tulipalo tai vesivahinko, joka tekee asunnosta asuinkelvottoman ja asiakas ohjataan viranomaisten toimesta Etappiin.
- **omistusasunnon haltuunotto jonkun elämänhallinnallisen ongelman takia** - erityisesti ikäihmisiä ohjautuu Etappiin tätä reittiä.
- kuntien ja hva:n sekä muiden toimijoiden yhteistyössä on parantamisen varaa, koska **yhteisiä foorumeja asunnottomuuden ehkäisyyn** ei ole.

Turun kaupungin / Varhan tilapäisasumisen selvitys

- EOAK selvityspyynnöt Turun kaupungille (v. 2019, 2020, 2021, 2022 ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 13.11.2023, jolle vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä on 1.1.2023 Turun kaupungilta siirtynyt.
- Kiinnitetty huomiota asunnottomien henkilöiden palvelujen toteuttamiseen sekä kiireellisten sosiaalipalvelujen järjestämiseen erityistä tukea tarvitsevalle henkilölle.
- Erityisen tuen asiakas -määrittely meneillään Varhassa.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palvelut ja niiden tarve, 1

- Varsinais-Suomen hyvinvointialueen asunnottomuustilanteen **suurin haaste tällä hetkellä ovat puutteelliset ja haasteelliset palvelut**. Päiväkeskus ja tilapäismajoitus Etappi on ainut Varhan omaa tuotantoa oleva tilapäis- ja hätämajoitusta tarjoava yksikkö ja siellä on vain 16 asiakaspaikkaa, joka on tarpeeseen nähden täysin riittämätön. Turussa on kuitenkin väestöön suhteutettuna eniten asunnottomia - lähes 400. Eli Etappi pystyy tarjoamaan vain 4 % hyvinvointialueelle asunnottomista palveluja.
- Turun kaupunki on sopinut uuden Päihdehuollon monipalvelukeskuksen rakentamisesta Turkuun. Uuteen Päihdehuollon monipalvelukeskukseen tullaan myös siirtämään Etapin palvelut. Päihdehuollon monipalvelukeskus -projekti on kokonaisuudessaan siirtynyt Turun kaupungilta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle (Varha) ja rakentaminen alkaa vuoden 2024 aikana. Rakennus valmistuu ja otetaan käyttöön loppuvuoden 2025 aikana.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palvelut ja niiden tarve, 2

Asiakasohjaus- ja neuvonta Soihtu

- asunnottomien ohjaus ja paperittomat

Päiväkeskus ja tilapäismajoitus Etappi, tilapäis- ja hätäasuminen

- päiväkeskuspalvelujen laajentaminen Salo, Uusikaupunki ja Loimaa

Asumispalvelut

- kriisiasunnot, arviointi- ja intervallyyksikkö, välivuokraus, tuettu/yhteisöllinen/ympäri vuorokautinen asuminen

Päihdehuollon monipalvelukeskus

- päiväkeskus ja tilapäismajoitus Etappi, asumisvalmennus ja –kokeilu, tuettu asuminen, terveysneuvonta

Ostopalvelut

- mm. päihteet salliva asuminen - Asunto ensin periaate

SOTE-työpari

Miepä:

Liikkuvat tiimit ja kotikuntoutustiimit

Tarve päihteet sallivalle asumiselle ja kohtuuhintaisten asuntojen saamiselle asuntomarkkinoilta

Varhan ja Turun kaupungin yhteishanke pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen

- Turun kaupunki ja Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha) ovat saaneet ympäristöministeriöltä rahoituksen pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen tähtäävälle TurVa – Turku ja Varha yhdessä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi –hankkeelle.
- Hanke käynnistyy keväällä 2025 ja jatkuu kesäkuuhun 2026. Loppukausi v. 2026-2027 haetaan erikseen.
- Hanke on osa kansallista ohjelmaa, jonka tavoitteena on poistaa pitkäaikaisasunnottomuus Suomessa vuoteen 2027 mennessä. Turun kaupungin ja Varhan yhteinen **hanke keskittyy pysyvien yhteistyörakenteiden ja toimintamallien luomiseen, jotka ehkäisevät asunnottomuuden uusiutumista ja tukevat riskiryhmien varhaista tunnistamista.**
- Turun kaupungin johdolla muodostettiin yhteistyöverkosto, joka aloitti toimintansa joulukuussa 2024. Verkosto tuo yhteen kaupungin, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden asumispalveluiden toimijat, jotta asunnottomuuden haasteisiin voidaan vastata kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti.